

ՀՀ ՄԱՐԶԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՀԱՍԱՌՈՏ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ
BRIEF SOCIAL AND ECONOMIC CHARACTERISTIC
OF RA MARZES

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԶԵՐԸ
MARZES OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ՀՀ ՄԱՐԶԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ
BRIEF SOCIAL AND ECONOMIC CHARACTERISTIC OF RA MARZES

Մինչ «ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումը (1995թ. դեկտեմբերի 11), Հայաստանի վարչական տարածքը բաշխված էր 37 շրջանների և 4 հանրապետական նշանակության քաղաքների (Երևան, Լենինական, Կիրովական և Դիլիջան):

Before the enactment of the RA Law “On Administrative and Territorial Division of RA” (December 11, 1995), the administrative territory of Armenia was divided into 37 regions and 4 cities (Yerevan, Leninakan, Kirovakan and Dilijan).

1996թ. հունվարի 1-ից հանրապետության տարածքը բաժանված է 11 մարզերի, այդ թվում Երևան քաղաքը՝ մարզի կարգավիճակով:

Since January 1, 1996 the Republic has been divided into 11 marzes, including Yerevan with the status of a marz.

ՄԱՐԶԵՐ	11	MARZES
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ	926	COMMUNITIES
<i>այդ թվում՝</i>		<i>including:</i>
քաղաքային	48	urban
գյուղական	866	rural
քաղային	12	district
քաղաք (ներառյալ՝ Երևան քաղաքը)	49	urban (including Yerevan city)
գյուղական բնակավայր	949	rural settlements
<i>որոնցից՝ ներառված էին քաղաքային համայնքների կազմում</i>	9	<i>of which: belong in city communities</i>
<i>գյուղերը՝ գյուղական համայնքների կազմում</i>	940	<i>while the remaining villages comprise constituents of rural communities.</i>

Երևան քաղաք (մարզի կարգավիճակով)
Yerevan city (having a status of marz)

Տարածք / Territory	227 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում քաղաքի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the city in RA, %	0.8
Թաղային համայնքներ / District communities	12
Բնակչության թվաքանակը ¹ 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population ¹ (as of January 1, 2007)	1104.9 հազ. մարդ / ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում քաղաքի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of city population in total number of RA population for 2006, %	34.3
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	4400 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	1600 հա/ ha
ք. Երևանի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում, 2006թ., % The share of Yerevan city for 2006 in RA economy, %	
արդյունաբերական արտադրանքի / Industrial production	44.6
գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի Gross agricultural produce	1.0
մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover	86.0
ծառայությունների / Services	87.1

ՀՀ Արագածոտնի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Աշտարակ)
RA Marz of Aragatsotn (center is Ashtarak town)

Տարածք / Territory	2753 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	9.3
Քաղաքային համայնքներ/Urban communities	3
Գյուղական համայնքներ /Rural communities	111
Գյուղական բնակավայրեր / Village settlements	117
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	140.0 հազ. մարդ /ths. people
այդ թվում՝ / including:	
քաղաքային / urban	33.0 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	107.0 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	4.3
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	218200 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	54600 հա/ ha
Մարզի տնտեսության հիմնական ճյուղերի տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production	1.1
գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի Gross agricultural produce	7.4
մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover	0.6
ծառայությունների / Services	0.7

¹ Այստեղ նշանակված բնակչությունը:
Hereinafter number of de jure population.

ՀՀ Արարատի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Արտաշատ)
RA Marz of Ararat (center is Artashat town)

Տարածքը / Territory	2096 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	7.0
Քաղաքային համայնքներ /Urban communities	4
Գյուղական համայնքներ / Rural communities	93
Գյուղական բնակավայրեր / Village settlements	94
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	275.1 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	81.0 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	194.1 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	8.5
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	157800 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	27400 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
<i>արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production</i>	8.4
<i>գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի Gross agricultural produce</i>	13.0
<i>մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover</i>	1.4
<i>ծառայությունների / Services</i>	1.2

ՀՀ Արմավիրի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Արմավիր)
RA Marz of Armavir (center is Armavir town)

Տարածքը / Territory	1242 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	4.2
Քաղաքային համայնքներ /Urban communities	3
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	94
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	95
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	280.2 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	99.6 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	180.6 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	8.7
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	97000 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	43200 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
<i>արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production</i>	4.5
<i>գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի Gross agricultural produce</i>	15.0
<i>մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover</i>	1.9
<i>ծառայությունների / Services</i>	1.4

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Գավառ)
RA Marz of Gegharkunik (center is Gavar town)

Տարածք ¹ / Territory ¹	5348 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	18.0
Քաղաքային համայնքներ / Urban communities	5
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	87
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	93
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	239.6 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	79.6 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	160.0 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	7.4
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	352800 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	80900 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production	1.8
գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce	14.4
մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover	0.9
ծառայությունների / Services	1.2

ՀՀ Լոռու մարզ (կենտրոնը՝ ք. Վանաձոր)
RA Marz of Lori (center is Vanadzor town)

Տարածք / Territory	3789 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	12.7
Քաղաքային համայնքներ / Urban communities	8
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	105
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	122
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	282.7 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	166.1 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	116.6 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	8.8
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	251200 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	42122 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production	7.1
գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce	10.5
մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover	2.1
ծառայությունների / Services	1.9

¹ Ներառյալ Սևան լիճը:
Including the Lake Sevan

ՀՀ Կոտայքի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Հրազդան)
RA Marz of Kotayk (center is Hrazdan town)

Տարածքը / Territory	2089 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	7.0
Քաղաքային համայնքներ / Urban communities	7
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	60
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	62
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	276.2 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	155.1 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	121.1 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	8.6
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	162100 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	37800 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production	10.1
գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce	9.0
մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover	2.9
ծառայությունների / Services	2.2

ՀՀ Շիրակի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Գյումրի)
RA Marz of Shirak (center is Gyumri town)

Տարածքը / Territory	2681 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	9.0
Քաղաքային համայնքներ / Urban communities	3
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	116
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	127
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	281.3 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	170.9 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	110.4 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	8.7
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	229700 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	79800 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production	2.1
գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce	10.2
մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover	1.8
ծառայությունների / Services	2.3

ՀՀ Սյունիքի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Կապան)
RA Marz of Syunik (center is Kapan town)

Տարածքը / Territory	4506 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	15.1
Քաղաքային համայնքներ /Urban communities	7
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	102
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	127
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	152.9 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	103.7 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	49.2 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	4.8
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	335100 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	43800 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
<i>արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production</i>	18.8
<i>գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce</i>	9.6
<i>մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover</i>	0.9
<i>ծառայությունների / Services</i>	0.9

ՀՀ Վայոց ձորի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Եղեգնաձոր)
RA Marz of Vayots Dzor (center is Yeghegnadzor town)

Տարածքը / Territory	2308 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	7.8
Քաղաքային համայնքներ /Urban communities	3
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	41
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	52
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	55.8 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	19.4 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	36.4 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	1.7
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	209300 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	16287 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
<i>արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production</i>	0.8
<i>գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce</i>	4.4
<i>մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover</i>	0.5
<i>ծառայությունների / Services</i>	0.4

ՀՀ Տավուշի մարզ (կենտրոնը՝ ք. Իջևան)
RA Marz of Tavush (Center is Ijevan town)

Տարածքը / Territory	2704 քառ. կմ/ km ²
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը , % Share of the territory of the marz in RA, %	9.1
Քաղաքային համայնքներ / Urban communities	5
Գյուղական համայնքներ/ Rural communities	57
Գյուղական բնակավայրեր/Village settlements	60
Բնակչության թվաքանակը 2007թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Total population (as of January 1, 2007)	134.2 հազ. մարդ /ths. people
<i>այդ թվում՝ / including:</i>	
քաղաքային / urban	52.6 հազ. մարդ/ ths. people
գյուղական / rural	81.6 հազ. մարդ/ ths. people
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2006թ. Share of marz population in total number of RA population for 2006, %	4.2
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր/ Agricultural land	112200 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր / including arable land	25354 հա/ ha
Մարզի տեսակարար կշիռը ՀՀ տնտեսությունում 2006թ., % The share of marz for 2006 in RA economy, %	
<i>արդյունաբերական արտադրանքի/ Industrial production</i>	0.7
<i>գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի/ Gross agricultural produce</i>	5.5
<i>մանրածախ առևտրի շրջանառության/ Retail trade turnover</i>	1.0
<i>ծառայությունների / Services</i>	0.7